

QUÈ CAL SABER?

EL GÈNERE *HORDEUM* (I)¹

Hordeum és un gènere de **gramínies** (o **poàcies**) que té interès per a la lexicografia per una particularitat ortogràfica raríssima en el nom de la seva espècie més notòria.

El gènere *Hordeum* rep el nom del terme llatí *hordeum* (pronunciat com a mot pla), que ha donat lloc al terme català **ordi**. Fins que el 1913 l'Institut d'Estudis Catalans no va publicar les *Normes ortogràfiques* hi havia molta vacil·lació en l'ús de les **h**. Per a unificar-ne l'ús, es va decidir establir un criteri estrictament etimològic: les paraules que provenien d'un mot escrit amb l'alfabet llatí que ja portava la **h** —o el corresponent esperit aspre en grec (o casos d'aspiració equivalents en transcripcions d'altres sistemes d'escriptura)— eren les que s'havien d'escriure amb **h** en català. Entre els mots patrimonials del català, el mot **ordi**, que provenia del llatí *hordeum*, constitueix un dels casos en què no se segueix aquest criteri. A més, com que **ordi** s'escriu sense **h**, també s'hi escriuen les paraules que en deriven, com **ordiat**.

L'espanyol, en canvi, escriu *hordiate*. Tenint en compte que aquesta llengua té una ortografia amb moltes desviacions respecte al criteri etimològic pel que fa a l'ús de la *hac* —a causa de la seva tradició ortogràfica—, és ben curiós que un dels pocs mots que en català no segueix el criteri etimològic tingui un equivalent espanyol que sí que ho fa.²

1. Vegeu la continuació d'aquest tema en el núm. 247 de QUÈ CAL SABER?
2. Agraïm a les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC la revisió acurada del contingut etimològic d'aquest full.